

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 20. decembar 2021.godine
Br.ref.:RK 1923/21

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI179/21

Podnosilac

Besnik. R. Berisha

**Ocena ustavnosti rešenja Apelacionog suda Kosova
PN. S. br. 43/21 od 16. avgusta 2021. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gerxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija, i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Besnik R. Berisha, advokat iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje PN. S. br. 43/21 Apelacionog suda Kosova (u daljem tekstu: Apelacioni sud) od 16. avgusta 2021. godine u vezi sa rešenjem PS. br. 17/20 Osnovnog suda-Specijalno odeljenje u Prištini (u daljem tekstu: Osnovni sud) od 15. jula 2021. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenog rešenja kojim su podnosiocu zahteva navodno povređena osnovna prava i slobode zagarantovane članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 32. [Pravo na pravno sredstvo] i članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 13. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).
4. Podnosilac zahteva takođe traži da se uvede privremena mera, navodeći da će on, ukoliko se osporena odluka izvrši, pretrpeti nenadoknadivu štetu.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. (Procesuiranje podnesaka) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon), kao i na pravilu 32. (Podnošenje podnesaka i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 5. oktobra 2021. godine, podnosilac zahteva je putem pošte uputio svoj zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud), koji je Sud primio 7. oktobra 2021. godine.
7. Dana 18. oktobra 2021. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Radomira Labana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Safet Hoxha (predsedavajući), Remzije Istrefi-Peci i Nexhmi Rexhepi (članovi).
8. Dana 19. oktobra 2021. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio od njega da dostavi obrazac zahteva, a takođe poslao je kopiju zahteva Apelacionom sudu tražeći od istog da dostavi spis predmeta koji se odnosi na slučaj podnosioca zahteva.
9. Dana 26. oktobra 2021. godine, Sud je primio spis predmeta od Apelacionog suda.
10. Dana 5. novembra 2021. godine, podnosilac zahteva je dostavio Sudu obrazac zahteva.
11. Dana 9. decembra 2021. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica u predmetu

12. Prema spisima predmeta, podnosilac zahteva je u svojstvu branioca jednog optuženog lica, dostavio podnesak (zahtev za odbacivanje optužnice), u kojem se pismeno izjasnio u vezi sa radom Specijalnog tužilaštva Republike Kosovo (u daljem tekstu: STRK).
13. Dana 23. marta 2021. godine, Osnovni sud je rešenjem PS. br. 17/2020, novčanom kaznom u iznosu od 200 evra, kaznio podnosioca zahteva u svojstvu branioca dotičnog optuženog lica zbog korišćenja uvredljivog jezika u podnesku koji je dostavio sudu, odnosno jezika koji je koristio u zahtevu za odbacivanje optužnice, koji je 27. novembra 2019. godine podnet protiv optuženice Specijalnog tužilaštva PPS. br. 11/2018.
14. Podnosilac zahteva je neodređenog datuma protiv gore navedenog rešenja Osnovnog suda izjavio žalbu Apelacionom sudu.
15. Dana 6. maja 2021. godine, Apelacioni sud je ukinuo rešenje Osnovnog suda od 23. marta 2021. godine i vratio predmet na ponovno odlučivanje. Apelacioni sud je tražio od Osnovnog suda da odgovori na sledeća pitanja: (i) po kojim referentnim vrednostima, standardima i sudskim praksama je utvrdio da se radi o uvredljivom jeziku bez ispitivanja, analize povezanosti osporenih izjava sa činjenicama u predmetu; (ii) da je morao da navede ubedljive razloge koji su dobro pravno utemeljeni i koji su dovoljni da opravdaju donetu odluku; (iii) da je u ponovljenom odlučivanju, prvostepeni sud dužan da iznese opis i ocenu konkretnih dokaza i da pruži dovoljno obrazloženje o tome da li su takvi prigovori ograničeni na individualni učinak ili se razlikuju od opšte kritike na privatnom ili individualnom nivou na račun ličnih ili profesionalnih kvaliteta.
16. Dana 15. jula 2021. godine, Osnovni sud je rešenjem PS. br. 17/2020, (i) novčanom kaznom u iznosu od 200 evra kaznio podnosioca zahteva u svojstvu branioca jednog od optuženih zbog korišćenja uvredljivog jezika u podnesku koji je dostavio sudu, odnosno jezika koji je korišćen u zahtevu za odbacivanje optužnice koji je 27. novembra 2019. godine podnet protiv optužnice Specijalnog tužilaštva PPS. br. 11/2018; (ii) obavezao podnosioca zahteva da izrečenu novčanu kaznu plati u roku od 15 dana nakon pravosnažnosti odluke; (iii) da će se nakon pravosnažnosti rešenja Advokatska komora Kosova obavestiti o rešenju. Osnovni sud je svoje obrazloženje zasnovao (i) na argumentaciji da je jezik koji je koristio podnosilac zahteva bio uvredljiv jezik koji je upućen organu za krivično gonjenje, jer je isti naveo **“[...] profesionalnu nesposobnost i neodgovornost STRK-a [...]”** i da je **“STRK pokazao nedostatak profesionalnog integriteta i zloupotrebio tužilačku vlast [...]”**, zbog čega se za rečenicu “nedostatak profesionalnog integriteta i zloupotreba tužilačke funkcije” smatralo da predstavlja uvredljivo obraćanje instituciji Specijalnog tužilaštva; (ii) da je uvredljivi jezik korišćen prema Specijalnom tužilaštvu, a ne prema optužnom aktu ili krivičnom postupku i da korišćene reči imaju uvredljivo (negativno) jezičko značenje i da njihovo korišćenje u odnosu na instituciju Specijalnog tužilaštva predstavlja neproverenu činjenicu za navod o zloupotrebi tužilačke vlasti i nedostatak profesionalnog integriteta; (iii) kao jedini postojeći dokaz u vezi sa uvredljivim jezikom je izveo podnesak u kojem je podnosilac zahteva koristio uvredljivi jezik; (iv) Osnovni sud se ne spušta na nivo individualnog učinka,

individualnih kritika na privatnom nivou na račun ličnih ili profesionalnih kvaliteta pojedinca, već je kao predmet odlučivanja imao jezik koji je u podnesku korišćen prema Specijalnom tužilaštvu. Prema tome, Osnovni sud se za izricanje novčane kazne oslonio na član 444. Zakonika o krivičnom postupku Republike Kosovo (u daljem tekstu: ZKPRK).

17. Dana 3. avgusta 2021. godine (iako podnosilac zahteva tvrdi da je istu predao 2. avgusta 2021. godine), podnosilac zahteva je predao na poštu žalbu Apelacionom sudu protiv rešenja Osnovnog suda PS. br. 17/2020 od 15. jula 2021. godine. Podnosilac zahteva se žalio na povredu prava na slobodu izražavanja zagarantovanog članom 40. Ustava i članom 415. stav 1. ZKPRK-a i povredu prava na sudsku zaštitu prava iz člana 54. Ustava i člana 415. stav 1. podstav 1.1 ZKPRK-a. Podnosilac zahteva je u svojoj žalbi smatrao da Osnovni sud nije obrazložio svoju odluku i nije uspostavio vezu između odlučnih činjenica i konkretnih okolnosti sa važećim propisima. Podnosilac zahteva je pozivajući se na član 444. ZKPRK-a, naveo da je prvostepeni sud propustio da poveže sastavne delove odredbe iz člana 444. sa konkretnim činjenicama i okolnostima pravne stvari. Ovde se podnosilac zahteva posebno pozvao na obrazloženje Osnovnog suda u vezi sa činjenicom da se obraća Specijalnom tužilaštvu kao instituciji u celini, a ne optužnom aktu. U vezi sa poslednje navedenim, podnosilac zahteva ističe da se tekstualne formulacije odnose isključivo na činjeničnu i pravnu neodrživost predmetne optužnice, u okviru krivičnog postupka, i kao takve izražavaju nezadovoljstvo profesionalne sfere u odnosu na konkretan krivični predmet, dovodeći samim tim do povrede prava na izražavanje. Podnosilac zahteva je dalje naveo da njegov podnesak nije javno pismo i da je upućeno samo učesnicima u postupku, pa samim tim isti *“ne predstavlja nezavisni uvredljiv napad protiv STRK-a”*. Podnosilac zahteva je takođe istakao da se član 444. ZKPRK-a kao takav ne primenjuje na instituciju već na fizičko lice. Podnosilac zahteva je pozivajući se i na praksu Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), između ostalog, naveo da granice prihvatljive kritike mogu biti šire u odnosu na civilne službenike koji vrše ovlašćenja nego u odnosu na privatna lica (*Janowski protiv Poljske*), a posebno se pozvao na stav 95 predmeta *Foglia protiv Švajcarske*, u kojem je navedeno *“U očima Suda, ove izjave, date nakon podnošenja žalbe [...] sadržale su uvrede koje nisu uperene protiv ličnih ili profesionalnih kvaliteta tužilaštva, već su se ticale SAMO NAČINA NA KOJI JE OBAVLJAO SVOJE DUŽNOSTI JAVNOG TUŽIOCA u predmetu u kojem su klijenti podnosioca žalbe bile građanske stranke (Nikula, gore citiran, § 51). U ovim okolnostima, Sud utvrđuje da iako priznaje da se ovi navodi mogu shvatiti kao ukazivanje na određeni nedostatak obzira prema istražnim organima, one se ne mogu okarakterisati ni kao ozbiljne niti kao uvredljive za zakon [...].”*
18. Dana 16. avgusta 2021. godine, Apelacioni sud je rešenjem PN. S. br. 43/21, odbacio, kao neblagovremenu, žalbu podnosioca zahteva. Apelacioni sud je na početku naveo da je podnosilac zahteva, dana 29. jula 2021. godine, primio rešenje Osnovog suda, a da je isti preporučenom pošiljkom (R1759333) predao žalbu na poštu dana 3. avgusta 2021. godine, koju je Osnovni sud primio 5. avgusta. Apelacioni sud je obrazložio da je stavom 2. člana 6. ZKPRK-a jasno predviđeno da se za početak roka uzima prvi naredni dan, naglašavajući da rok počinje da teče od 30. jula 2021. godine. Dalje, pozivajući se na stav 4. člana 446. ZKPRK-a, Apelacioni sud je naveo da isti predviđa da kada poslednji dan roka pada u subotu ili nedelju rok, rok ističe protekom narednog dana, a u konkretnom

slučaju krajnji rok za ulaganje žalbe bio je naredni dan, odnosno 2. avgust 2021. godine. Kao rezultat toga, Apelacioni sud je zaključio "[...] *zasnivajući se na pečat prijema pošiljke preko preporučene pošte navedene žalbe, proizilazi da je ona podneta 03.08.2021. godine, dakle nakon roka za podnošenje žalbe, koji je bio 3 dana nakon prijema*".

Navodi podnosioca zahteva

19. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenog rešenja kojim su podnosiocu zahteva navodno povređena osnovna prava i slobode zagwarantovane članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 32 [Pravo na pravno sredstvo] i članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava u vezi sa članom 13. EKLJP.
20. Podnosilac prvo navodi da se rešenje Apelacionog suda PN. S. br. 43/21 odnosi na nezavisno procesno pitanje koje je uređeno članom 444. ZKPRK-a, odnosno na izricanje novčane kazne braniocu ili oštećenom koji u podnesku ili usmenoj reči vređa ili omalovažava sud ili lice koje učestvuje u postupku i da se protiv osporenog rešenja ne može podneti vanredno pravno sredstvo za ponavljanje krivičnog postupka, kako je predviđeno članovima 419-428. ZKP-a, zbog toga što je isto dozvoljeno samo u korist lica osuđenog pravosnažnom osuđujućom presudom što nije u skladu sa pravnom prirodom i dejstvom osporenog rešenja.
21. U vezi sa gore navedenim postupkom, podnosilac zahteva, pozivajući se na član 32. Ustava, naglašava da mu je povređeno pravo na pristup sudu. On ističe da ovo pravo predstavlja veoma važan element, kojim se subjektima prava omogućava da traže ostvarivanje svojih navodnih prava i da ono obuhvata i prava subjekata prava da u toku vođenja postupka imaju pristup sudu. Podnosilac zahteva povodom toga citira i praksu Suda, odnosno slučaj KI62/18, podnositeljka: *Emine Simnica*.
22. Podnosilac zahteva se dalje poziva na sudsku praksu ESLJP-a, konkretno na predmete *Kreuz protiv Poljske*, presuda od 20. aprila 1998. godine, i *Bilgen protiv Turske*, kako bi potkrepio svoje argumente u vezi sa "pristupom sudu" i naglašava da se iz prakse ESLJP-a jasno uočava da sud prilikom ispitivanja navoda o uskraćivanju pristupa sudu, utvrđuje da li su ograničenja koja su nametnuta zakonom ili činjenicom pravilna i u slučaju da su ta ograničenja pravilna, ocenjuje da li je stranka koja tvrdi da joj je uskraćen pristup sudu poštovala ta ograničenja.
23. U prilog svojim argumentima, podnosilac zahteva se poziva i na predmet *Davran protiv Turske*, presuda od 3. novembra 2009. godine, u kojem je ESLJP još jednom istakao ključnu ulogu kasacionog organa koji predstavlja posebnu fazu krivičnih postupaka, za čiju relevantnost se može pokazati da je od velike važnosti za optuženog, iako član 6. Konvencije ne obavezuje državne ugovornice da osnivaju žalbene ili kasacione sudove.
24. U vezi sa primenom načela na njegov slučaj, podnosilac zahteva navodi da je Apelacioni sud, (i) usled povrede člana 416. stav 2. ZKPRK-a, povredio ustavno pravo na pravno sredstvo, zagwarantovano članom 32. Ustava Republike Kosovo, *inter alia*, članom 13. EKLJP, kao i pravo na sudsku zaštitu, zagwarantovano članom 54. Ustava Republike Kosovo; (ii) propustio da pažljivo i predano uz

maksimalnu profesionalnu posvećenost razmotri blagovremenost žalbe koja je **02.08.2021. godine** uložena protiv rešenja Osnovnog suda, što je dovelo do donošenja protivzakonitog rešenja, davanjem protivrečnog i činjenično neutemeljenog obrazloženja, što je prouzrokovalo posledice u ustavnoj dimenziji, kao rezultat nerazmatranja pravnog sredstva – žalbe. Podnosilac se poziva na 13. red na 3. stranici rešenja Apelacionog suda.

25. Podnosilac zahteva tvrdi da je obrazloženje koje je naveo Apelacioni sud potpuno protivrečno datumu naznačenom na potvrdi o prijemu poštanske pošiljke R1759333, precizirane u predmetnom obrazloženju, koji zahtev je priložen spisima predmeta, jer po njegovim rečima iz iste proizilazi da je datum predaje žalbe preporučenom pošiljkom zapravo datum 2. avgust 2021. godine a ne 3. avgust 2021. godine, kako je utvrdio Apelacioni sud. On naglašava *“Isti datum prijema u pošti se utvrđuje i iz razlaganja potrage pošiljke, koje se dostavlja ovom zahtevu, iz koje proizilazi da je pošiljka pod brojem R1759333 primljena u Pošti Kosova dana 02.08.2021. godine i dostavljena je pri Osnovnom sudu u Prištini dana 04.08.2021. godine”*.
26. Nerazmatranje pravnog sredstva - žalbe od strane Apelacionog suda i neispitivanje navoda podnosioca zahteva doveli su do lišenja prava na saslušanje, prava na pristup sudu i prava na obrazloženu sudsku odluku kojom je rešeno meritorno pitanje i kao rezultat toga isti je povredio ustavno pravo zagarantovano članovima 31, 32. i 54. Ustava, a takav suštinski propust je uticao na delotvornost pravnog sredstva, pri čemu je nerazmatranje pravnog sredstva – žalbe, onemogućilo direktno ispravljanje sporne situacije, što u relevantnoj praksi ESLJP-a predstavlja povredu prava na pravno sredstvo, kao i same suštine ovog osnovnog prava (*Pine Valley Developments Ltd i drugi protiv Irske*).
27. Shodno tome, u konkretnom slučaju, podnosilac zahteva ne osporava izričito zakonska ograničenja nametnuta odredbama ZKPRK-a, već smatra da je artikulisanim dokazima i argumentima dokazao da mu je uprkos striktnom poštovanju ovih ograničenja, uskraćeno pravo na pristup sudu, i to usled propusta da se preduzmu procesne radnje u pravcu utvrđivanja tačnog datuma dostave i nerazmatranja pravnog sredstva.
28. Podnosilac zahteva takođe navodi da *“Apelacioni sud, preko nemarnog postupanja, nije uspeo da utvrdi tačan datum dostave poštanske pošiljke, čak nije preduzeo ni jednu jedinu proceduralnu radnju u tom pravcu”*.
29. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda: (i) da proglasi zahtev prihvatljivim; (ii) da utvrdi da je došlo do povrede člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], člana 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava Republike Kosovo, *inter alia*, članova 6. i 13. EKLJP, kao i člana 54. [Sudska zaštita prava] Ustava; (iii) da utvrdi da je rešenje Apelacionog suda PN. S. br. 43/21 od 16.08.2021. godine, nevažeće i ništavo; (iv) da vrati pobijano rešenje Apelacionom sudu na ponovno odlučivanje u skladu sa presudom Suda; (v) da naloži Apelacionom sudu da prilikom ponovnog odlučivanja razmotri žalbene navode iznete u žalbi koja je dana 02.08.2021. godine uložena protiv rešenja PS. br. 17/20 od 15.07.2021. godine; i (vi) da uvede privremenu meru obustave izvršenja rešenja Apelacionog suda PN. S. br. 43/21 od 16.08.2021. godine, iz člana 27. Zakona o Ustavnom sudu do donošenja konačne odluke Ustavnog suda Republike Kosovo.

Zahtev za uvođenje privremene mere

30. Podnosilac zahteva u vezi sa uvođenjem privremene mere navodi da bi izvršenje osporene odluke prouzrokovalo nepopravljive posledice i štetu, jer bi se time otvorio put nezakonitom i nepravičnom pokretanju disciplinskog postupka protiv njega, što u načelu predstavlja *“vulnus za ostvarivanje slobode izražavanja, jer podriva temelje, principe i vrednosti profesije advokata, kao i značajno otežava obavljanje profesije”*.
31. Podnosilac zahteva ujedno navodi da bi izvršenje osporene odluke dovelo i do narušavanja njegovog ugleda i reputacije u odnosu na Advokatsku komoru i njegove kolege advokate, kao i do njihovog obeshrabrivanja da obavljaju svoje dužnosti sa predanošću, profesionalizmom i hrabrošću. Podnosilac zahteva citira i predmet ESLJP-a *Kyprianou protiv Kipra*, u kojem je utvrđeno da *“Test “neophodni u demokratskom društvu” zahteva od suda da utvrdi da li mešanje na koje se protivnik žalio odgovara “prinudnoj društvenoj potrebi”.*”
32. Podnosilac zahteva, pozivajući se na slobodu izražavanja zagaranovanu članom 10. EKLJP, navodi da isti ne štiti samo sadržaj izraženih ideja i informacija, već i formu u kojoj se one prenose, te stoga navodi da je jasno da se advokati, dok brane svoje klijente pred sudom, posebno u kontekstu kontradiktornih krivičnih suđenja, mogu naći u delikatnoj situaciji u kojoj moraju da odluče da li treba da prigovore ili da se žale na ponašanje suda.
33. Iz tih razloga, podnosilac zahteva navodi da uvođenje privremene mere služi za sprečavanje svakog upravnog, disciplinskog, izvršnog, administrativnog postupka, radnje ili odluke javnih organa koja proističe iz izvršenja rešenja Apelacionog suda PN. S. 43/21 od 16. avgusta 2021. godine.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

USTAV REPUBLIKE KOSOVO

Član 31.

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

Član 32.

[Pravo na pravno sredstvo]

Svako lice ima pravo da koristi pravna sredstva na sudske i administrativne odluke, koje uskraćuju njena/njegova prava ili interese, na zakonom propisan način.

Član 54.

[Sudska zaštita prava]

Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno.

ZAKONIK BR. 04/L-123 O KRIVIČNOM POSTUPKU

Član 415.

Osnovi izjavljivanja žalbe na rešenje

1. Žalba se može izjaviti na rešenje sudije za prethodni postupak, sudije pojedinca, predsednika veća ili pretresnog veća ako sudsko rešenje čini povredu:
 - 1.1. prava stranke u skladu sa Ustavom Republike Kosovo,
 - 1.2. suštinskog prava stranke shodno ovom zakoniku,
 - 1.3. suštinskog prava stranke shodno drugim zakonom Kosova, i
 - 1.4. proceduralnog prava koje ima za cilj da garantuje pravo u skladu sa podstav 1.1., do 1.3. ovog člana; i
2. Stranka koja izjavljuje žalbu na odluku osnovnog suda mora pokazati da je povreda prava prouzrokovala stalnu štetu strani.

Član 416.

Odluke o žalbama na rešenja

1. O žalbi na rešenje osnovnog suda odlučuje Apelacioni suda na sednici veća, osim ako je ovim zakonikom drugačije određeno.
2. Rešavajući po žalbi, sud može rešenjem odbaciti žalbu kao neblagovremenu ili kao neprihvatljivu, ili odbaciti kao neosnovanu, ili je uvažiti i preinačiti rešenje, ili ga poništiti i, kada je to potrebno, vratiti na ponovno razmatranje.

Član 444.

Kazne o pismenim ili usmenim predstavkama sa uvredljivim sadržajem

Sud će kazniti novčanom kaznom do dvesta pedeset (250) evra branioca ili oštećeno lice koje u podnesku ili usmenoj reči vređa sud ili učesnika u postupku. Odluku o kažnjavanju donosi sudija odnosno veće pred kojim je data takva izjava, a ako je ona učinjena u podnesku, sud koji o podnesku treba da odluči. Na ovo rešenje je dozvoljena žalba. Ako državni tužilac vređa drugog učesnika, sud će o tome obavestiti nadležnog državnog tužioca. O kažnjavanju advokata ili advokatskog pripravnika obaveštava se advokatska komora.

Član 446.

Računanje rokova

2. Čas ili dan kad je dostavljanje ili saopštenje izvršeno, odnosno u koji pada događaj od kada treba računati trajanje roka, ne uračunava se u rok, već se za

početak roka uzima prvi naredni čas, odnosno dan. U jedan dan računa se dvadeset i četiri (24) časa, a mesec se računa po kalendarskom vremenu.
[...]

4. Ako poslednji dan roka pada na zvanični praznik ili u subotu ili u nedelju ili u neki drugi dan kad nadležni organ nije radio, rok ističe protekom prvog narednog radnog dana.

Član 432. **Razlozi za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti**

1. Protiv pravnosnažne odluke ili zbog povrede odredaba postupka koji je prethodio njenom donošenju, može se nakon konačnog završetka postupka podneti zahtev za zaštitu zakonitosti u sledećim slučajevima:

- 1.1. na osnovu povrede krivičnog zakona;
- 1.2. zbog suštinske povrede odredaba krivičnog postupka shodno članovima 384. stava 1. ovog zakonika; ili
- 1.3. na osnovu drugih povreda odredaba krivičnog postupka, ako su te povrede uticale na zakonitost sudske odluke.

Ocena prihvatljivosti zahteva

34. Sud prvo razmatra da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, dalje precizirani Zakonom i predviđeni Poslovníkom.

35. U tom smislu, u vezi sa konkretnim slučajem, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, kojima je utvrđeno:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

36. Sud takođe razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su propisani članovima 47. [Indivídualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, kojima je utvrđeno:

Član 47. **[Indivídualni zahtevi]**

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48.

[Tačnost podneska]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49.
[Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. [...]”.

37. Što se tiče ispunjenosti gore navedenih uslova, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana; da je iscrpeo raspoloživa pravna sredstva; da je razjasnio akt javnog organa čiju ustavnost osporava, konkretno rešenje Apelacionog suda PN. S. br. 43/21 od 16. avgusta 2021. godine; da je naveo ustavna prava za koja tvrdi da su mu povređena; i da je podneo svoj zahtev u zakonskom roku.
38. Pored toga, Sud takođe mora da razmotri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni u pravilu 39. [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika. Pravilo 39 (2) Poslovnika propisuje da:
- “(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju”.*
39. Sud prvo primećuje da gore navedeno pravilo zasnovano kako na sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), tako i na sudskoj praksi Suda, omogućava poslednje navedenom da proglasi zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može da proglasi zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako isti smatra da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kako je propisano u stavu (2) pravila 39. Poslovnika (vidi slučaj KI04/21, podnositeljka *Nexhmije Makolli*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. maja 2021. godine, stav 26, takođe, slučaj KI175/21, podnositeljka *Kosovska agencija za privatizaciju*, rešenje o neprihvatljivosti od 27. aprila 2021. godine, stav 37).
40. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao “očigledno neosnovan” u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može da sadrži. S tim u vezi, bilo bi tačnije kada bi se o istima govorilo kao o “očigledno neosnovanim navodima”. Poslednje pomenuti se na osnovu sudske prakse ESLJP-a mogu svrstati u četiri posebne grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi “četvrtog stepena”; (ii) navodi koje karakteriše “jasno ili očigledno odsustvo povrede”; (iii) “nepotkrepljeni ili neobrazloženi” navodi; i na kraju, (iv) “haotični ili nategnuti” navodi (vidi, tačnije o konceptu neprihvatljivosti na osnovu zahteva ocenjenog kao “očigledno neosnovan”, i specifičnosti četiri gore navedene kategorije navoda koji se kvalifikuju kao “očigledno neosnovani”. Ovaj koncept neprihvatljivosti na osnovu zahteva ocenjenog kao “očigledno neosnovan” i specifičnosti četiri gore navedene kategorija navoda kvalifikovanih kao “očigledno neosnovani” koje su razvijene

kroz sudsku praksu ESLJP-a, Sud je usvojio i u svojoj sudskoj praksi, uključujući, ali ne ograničavajući se na slučajeve KI40/20, sa podnosiocem *Sadik Gashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 20. januara 2021. godine; KI163/18, sa podnosiocem *Kujtim Lleshi*, rešenje o neprihvatljivosti od 24. juna 2020. godine; i KI21/21, sa podnosiocem *Asllan Meka*, rešenje o neprihvatljivosti od 28. aprila 2021. godine).

41. U kontekstu ocene prihvatljivosti zahteva, odnosno ocene da li je zahtev očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će najpre podsetiti na suštinu slučaja sadržanog u ovom zahtevu i relevantne navode podnosioca zahteva, prilikom čije ocene će Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojom je, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači Ustavom zagarantovana osnovna prava i slobode.
42. Sud podseća da se podnosilac zahteva u svojstvu branioca (advokata), relevantnim podneskom, pismeno izjasnio u vezi sa radom STRK-a. Kao rezultat toga, on je novčano kažnjen od strane Osnovnog suda rešenjem PS. br. 17/2020 od 23. marta 2021. godine, na osnovu člana 444. ZKPRK-a, koji predviđa kazne za pismene podneske ili usmene reči sa uvredljivim sadržajem. Podnosilac zahteva je na ovo rešenje uložio žalbu, i kao rezultat toga, Apelacioni sud je ukinuo isto i vratio predmet na ponovno odlučivanje, zajedno sa relevantnim tačkama koje Osnovni sud mora imati u vidu prilikom ponovnog odlučivanja. Sledom toga, Osnovni sud je rešenjem PS. br. 17/2020 od 15. jula 2021. godine, odlučio da kazni podnosioca zahteva novčanom kaznom u iznosu od 200 evra i ujedno odgovorio na tačke/pitanja koja je tražio Apelacioni sud, obrazlažući u suštini da je uvreda (bila upravljena na Specijalno tužilaštvo kao instituciju, a ne optužni akt ili krivični postupak i da korišćene reči imaju uvredljivo (negativno) jezičko značenje. Povodom žalbe podnosioca zahteva, Apelacioni sud je istu, rešenjem PN. S. br. 43/21 od 16. avgusta 2021. godine, smatrao neblagovremenom jer je podneta po isteku roka. Kao rezultat toga, navodi podnosioca zahteva pred Ustavnim sudom su povezani sa samim datumom ulaganja žalbe.
43. Sud primećuje da se navodi podnosioca zahteva o povredi prava na pravično suđenje zagarantovanog članom 31, prava na pravno sredstvo zagarantovanog članom 32. i prava na sudsku zaštitu prava zagarantovanog članom 54. Ustava, odnose na činjenicu da je, prema podnosiocu zahteva, Apelacioni sud propustio da pažljivo razmotri blagovremenost žalbe koja je navodno uložena 2. avgusta 2021. godine protiv rešenja Osnovnog suda i da je isti propustio da utvrdi tačan datum predaje poštanske pošiljke, a čak nije preduzeo ni nijednu procesnu radnju u tom pravcu. Drugo, podnosilac zahteva navodi da je propust Apelacionog suda da ispita pravno sredstvo – žalbu, doveo do lišavanja prava na saslušanje, prava na pristup sudu, kao i da ima obrazloženu sudsku odluku.
44. Imajući u vidu napred navedeno, Sud prvo podseća da je podnosilac zahteva svom zahtevu pred Sudom, između ostalog, priložio dokumente koji se odnose na pošiljku u pošti, za koju se, prema njegovim rečima, ispostavlja da pošta pošiljku broj R1759333 (pošiljka je sadržavala žalbu podnosioca) primila 2. avgusta 2021. godine, i poslala Osnovnom sudu 4. avgusta 2021. godine. Suština navoda podnosioca zahteva je činjenica da je on, prema njegovim rečima, uložio žalbu na vreme, odnosno 2. avgusta 2021. godine, tvrdeći da je Apelacioni sud u svom

rešenju, smatrajući datum 3. avgust 2021. godine datumom ulaganja žalbe, smatrao istu neblagovremenom, i na taj način uskratio podnosiocu zahteva pristup sudu.

45. Povodom ovih navoda podnosioca zahteva, Sud podseća da poseduje i nekoliko spisa predmeta koja je tražio od Apelacionog suda u vezi sa slučajem podnosioca zahteva. Na predmetnoj koverti sa brojem pošiljke R1759333 (pošiljka koja je sadržavala žalbu podnosioca) i njenom pečatu se jasno vidi da je zahtev podnet 3. avgusta 2021. godine.
46. U ovom slučaju, Sud podseća da je Apelacioni sud u svom rešenju PN. S. br. 43/21 od 16. avgusta 2021. godine, po pitanju neblagovremenosti, obrazložio sledeće:

“Krivično veće ovog suda, nakon što je analiziralo spise predmeta zajedno sa podnetom žalbom na žalbeno rešenje, našao da je žalba neblagovremena. Iz spisa predmeta odnosno iz otpremnice proizilazi da je istom uručena žalbeno rešenje 29.07.2021. godine što potvrđuje i potpis primaoca dopisa. Žalbeno rešenje je izdao predsedavajući sudija, na osnovu člana 444. ZKPRK-a, gde izrekao novčanu kaznu i u ovom rešenju sudija je dao pravna uputstva za podnošenje žalbe u zakonskom roku od 3 (tri) dana od dana prijema iste preko tog suda za Apelacioni sud Kosova u Prištini.

Branilac-advokat je 03.08.2021. godine je poštom podneo žalbu preporukom (R 1759333) dok je 05.08.2021. godine primljena u Osnovni sud u Prištini koje se potvrđuje na osnovu pečata o prijemu.

Prema odredbi za izračunavanje rokova iz člana 446. stav 2. ZKPRK-a, ona jasno reguliše da se za početak roka uzima prvi naredni dan, odnosno u konkretnom slučaju prvi dan za izračunavanje rok za žalbu je 30.07.2021. godine.

Dok je prema stavu 4 člana 446 ZKPRK-a predviđeno da kada poslednji dan roka padne u subotu ili nedelju, rok ističe krajem narednog dana. U ovom slučaju rok za podnošenje žalbe bio je sledeći dan, odnosno datum 02.08.2021. godine. Dakle, na osnovu pečata o prijemu pošiljke preporučenom poštom predmetne žalbe rezultira da je podneta 03.08.2021. godine, odnosno nakon isteka roka za podnošenje žalbe koje je bilo 3 dana od dana prijema”.

47. Shodno tome, Sud primećuje da je Apelacioni sud zasnovao svoje argumente na relevantnom dokazu, konkretno na pečatu o prijemu pošiljke preporučenom poštom za koji se ispostavlja da se radi o datumu 3. avgust 2021. godine, i (i) da je objasnio da iz dostavnice proizilazi da je rešenje Osnovnog suda uručeno podnosiocu zahteva 29. jula 2021. godine; (ii) da je pravnom poukom utvrđen rok u danima u trajanju od tri (3) dana za podnošenje žalbe; (iii) da je objasnio podnosiocu zahteva da je prvi dan za izračunavanje roka za žalbu bio 30. jul 2021. godine, kao prvi naredni dan, a na osnovu člana 446. stav 2. ZKPRK-a; (iv) kada poslednji dan roka pada u subotu ili nedelju, rok ističe krajem narednog dana, a na osnovu člana 446. stav 4 ZKPRK-a; (v) računajući dane, ispostavlja se da je poslednji dan za ulaganje žalbe bio 2. avgust 2021. godine, dok prijemni pečat pokazuje da je podnosilac predao istu dana 3. avgusta 2021. godine.

48. U konkretnom slučaju, Sud podseća da podnosilac zahteva ne osporava zakonska ograničenja nametnuta odredbama ZKPRK-a, već naglašava je on dokazima i argumentima dokazao da mu je uprkos striktnom poštovanju ovih ograničenja, uskraćeno pravo na pristup sudu zbog propusta da se preduzmu procesne radnje u pravcu utvrđivanja tačnog datuma dostave i nerazmatranja pravnog sredstva.
49. U tom kontekstu, podnosilac zahteva, kao što je prethodno navedeno, tvrdi da je predao žalbu preporučenom poštom (R1759333) u roku, odnosno 2. avgusta 2021. godine. Podnosilac zahteva navodi da je Apelacioni sud propustio da utvrdi tačan datum predaje poštanske pošiljke, kao i da nije preduzeo nijednu jedinu procesnu radnju u tom pravcu, zbog čega je predmet podnosioca zahteva ostao nerazmotren u meritumu i da on zbog toga nema obrazloženu sudsku odluku.
50. Sud podseća da se po prijemu spisa predmeta od Apelacionog suda, na koverti jasno uočava da su dva (2) prijemna pečata u pošti datirana datumom 3. avgust 2021. godine. S tim u vezi, Sud smatra da je Apelacioni sud dovoljno razjasnio i obrazložio navode podnosioca zahteva koji se odnose na neblagovremenost njegove žalbe, pri čemu se isti oslonio na konkretan dokaz (prijemni pečat) i relevantni pravni osnov (ZKPRK). Shodno tome, Sud primećuje da je obrazloženje Apelacionog suda jasno i, nakon razmatranja svih postupaka, Sud takođe utvrđuje da postupci pred redovnim sudovima nisu bili nepravilni ili proizvoljni (vidi predmet ESLJP-a *Pekinel protiv Turske*, presuda od 18. marta 2008. godine, stav 55; vidi, takođe, s tim u vezi, između ostalog, slučaj Suda KI22/19, podnosilac *Sabit Ilazi*, rešenje o neprihvatljivosti od 7. juna 2019. godine, stav 43).
51. Na osnovu gore navedenih objašnjenja, Sud naglašava da ne stoje navodi podnosioca zahteva da je Apelacioni sud pogrešno pročitao datum predaje žalbe preporučenom poštom (R1759333) i shodno tome Sud utvrđuje da navodi podnosioca zahteva da je osporeno rešenje doneto uz povredu njegovih osnovnih prava na pravično i nepristrasno suđenje, na delotvorno pravno sredstvo i sudsku zaštitu prava odražavaju "očigledno ili jasno odsustvo povrede" i da su samim tim očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kako je utvrđeno stavom (2) pravila 39. Poslovnika.

Zahtev za uvođenje privremene mere

52. Sud podseća da podnosilac zahteva takođe traži od Suda da donese odluku o uvođenju privremene mere jer će usled osporene odluke pretrpeti nenadoknadivu štetu pošto će se time otvoriti put za protivzakonito i nepravilno pokretanje disciplinskog postupka protiv njega.
53. Međutim, Sud je zaključio da zahtev podnosioca zahteva ne ispunjava proceduralne uslove prihvatljivosti.
54. Shodno tome, a u skladu sa stavom 1. člana 27. (Privremene mere) Zakona i tačkom (a) stava (4) pravila 57. (Donošenje odluke o privremenim merama) Poslovnika, zahtev podnosioca za uvođenje privremene se mora odbiti jer isti ne može biti predmet razmatranja nakon što je zahtev proglašen neprihvatljivim (vidi, u ovom kontekstu, slučajeve Suda KI107/19, podnosilac *Gafurr Bytyqi*,

rešenje o neprihvatljivosti od 21. aprila 2020. godine, stavovi 88-90; KI159/18, podnosilac *Azem Duraku*, rešenje o neprihvatljivosti od 6. maja 2019. godine, stavovi 89-91; KI19/19 i KI20/19, podnosilac *Muhamed Thaqi i Egzon Keka*, rešenje o neprihvatljivosti od 26. avgusta 2019. godine, stavovi 53-55).

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 20. i 48. Zakona i pravilom 39 (2) Poslovnika, dana 9. decembra 2021. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA ODBIJE zahtev za uvođenje privremene mere;
- III. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- IV. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- V. Ovo rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Radomir Laban

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani